

แถลงการณ์สภาองค์กรของผู้บริโภค

อุบัติเหตุ 19 ศพ ต้องจบที่การยกเลิกใช้งานรถทัวร์สองชั้นทั่วประเทศทันที

จากกรณีอุบัติเหตุรถทัวร์โดยสารไม่ประจำทาง คณะเจ้าหน้าที่และชาวบ้านจากเทศบาลตำบลพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ ค้นหมายเลขทะเบียน 30-0040 บึงกาฬ เบรกแตกเสียหลักพลิกคว่ำตกข้างทาง บนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 304 บริเวณโค้งลงเขาศาลปู่โตน ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาคู จังหวัดปราจีนบุรี โดยมีผู้เสียชีวิตอย่างน้อย 19 ราย และบาดเจ็บมากกว่า 30 ราย นั้น ถือเป็นเหตุการณ์น่าสลดใจที่ไม่อาจยอมรับได้ สะท้อนให้เห็นความซ้ำซากของอุบัติเหตุที่เกิดจากการใช้งานรถโดยสารสองชั้นที่มีความเสี่ยงสูงต่อชีวิตของผู้โดยสาร ซึ่งเป็นความล้มเหลวในการควบคุมและกำกับรถโดยสารสาธารณะของประเทศไทยที่ควรจะได้มาตรฐานด้านความปลอดภัย และเป็นปัญหาเร่งด่วนที่รัฐบาลต้องให้ความสำคัญและแก้ไขปัญหาได้อย่างจริงจังทันที

สภาผู้บริโภค ขอแสดงความเสียใจต่อญาติผู้สูญเสียทุกท่านจากอุบัติเหตุที่ควรหลีกเลี่ยงครั้งนี้ เนื่องจากรถทัวร์สองชั้นเป็นพาหนะที่โดยโครงสร้างที่จุดศูนย์ถ่วงสูงที่ไม่สมดุล โดยเฉพาะหากเป็นการใช้งานในเส้นทางลาดชันทำให้มีโอกาสเกิดอุบัติเหตุมากกว่ารถโดยสารชั้นเดียวถึง 6 เท่า อันมีสาเหตุที่เกิดจากการผลิตรถที่มุ่งเน้นความนิยมของผู้ท่องเที่ยวโดยที่ขาดการใส่ใจในมาตรฐานความปลอดภัยด้านโครงสร้าง รวมทั้งอาจมีการต่อเติมดัดแปลงสภาพรถที่ผิดกฎหมายหรือไม่ได้รับอนุญาต

นอกจากนี้ จากข้อมูลกรมการขนส่งทางบก ณ วันที่ 31 มกราคม 2568 ยังคงมีรถโดยสารสองชั้นให้บริการทั่วประเทศในทุกเส้นทางมากถึง 6,389 คัน แบ่งเป็นรถประจำทาง 1,391 คัน รถไม่ประจำทาง 4,934 คัน และรถส่วนบุคคล 64 คัน ซึ่งสำหรับรถกลุ่มประจำทางและไม่ประจำทางที่มีจำนวนรวมกว่า 6,325 คัน โดยจะเห็นได้ว่า ประชาชนทั่วไปจะไม่มีช่องทางให้สามารถตรวจสอบข้อมูลสำคัญ ก่อนตัดสินใจเลือกใช้บริการได้เลย เช่น อายุการใช้งาน คุณภาพมาตรฐานพนักงานขับรถ การมีประกันภาคบังคับหรือภาคสมัครใจ การตรวจสภาพรถ และการผ่านทดสอบความปลอดภัย ซึ่งทั้งหมดล้วนเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุรถโดยสารสองชั้นตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา

ดังนั้นการเกิดอุบัติเหตุครั้งนี้ จึงไม่ใช่เรื่องบังเอิญและไม่ใช่เรื่องเวรกรรมอีกต่อไป คำถามสำคัญคือทำไมอุบัติเหตุรถโดยสารสาธารณะ โดยเฉพาะรถโดยสารสองชั้นถึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องซ้ำแล้วซ้ำเล่ากับปัญหาลักษณะเดิม ๆ ที่ไม่มีมาตรการป้องกันแก้ไข ซึ่งการปล่อยให้ผู้บริโภคต้องเสี่ยงชีวิตจากรถโดยสารสองชั้นที่ไม่ปลอดภัยโดยไม่มีทางเลือก ไม่ใช่เพียงแค่เรื่องของปัจจัยเสี่ยง คน รถ ถนน สิ่งแวดล้อม เท่านั้น แต่คือการทอดทิ้งความรับผิดชอบต่อชีวิตมนุษย์ที่เป็นหน้าที่สำคัญของรัฐบาล

สภาผู้บริโภคในฐานะผู้แทนผู้บริโภคขอเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีในฐานะผู้นำรัฐบาลต้องทำหน้าที่ปกป้องความปลอดภัยของประชาชน และต้องไม่ปล่อยให้เหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นอีก และดำเนินการแก้ไขปัญหาคความไม่ปลอดภัยในรถโดยสารสองชั้นอย่างเร่งด่วนและมีประสิทธิภาพ โดยมีข้อเสนอที่สำคัญ 7 ข้อ ดังนี้ :

1. กำหนดมาตรการและระยะเวลายกเลิกการใช้งานรถโดยสารสองชั้นของกลุ่มผู้ประกอบการขนส่งสาธารณะทั้งระบบ (กลุ่มรถโดยสารประจำทางและรถโดยสารไม่ประจำทาง) พร้อมกำหนดแนวทางการสนับสนุนเพื่อลดภาระต้นทุนค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการขนส่งสาธารณะในการเปลี่ยนผ่านการใช้งานจากรถโดยสารสองชั้นเป็นรถโดยสารชั้นเดียว
2. ประกาศเส้นทางเสี่ยงห้ามรถโดยสารขนาดใหญ่เดินทางในเส้นทางที่กำหนด โดยไม่อนุญาตให้ผู้ประกอบการขนส่งเดินทางในเส้นทางที่มีพื้นที่ลาดชันอันตราย และเสี่ยงต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค
3. มีระบบติดตามเชิงป้องกันแบบเรียลไทม์ (Real Time) ผ่านระบบช่วยระบุตำแหน่ง (Global Positioning System : GPS) ในรถโดยสารสาธารณะ เมื่อพบว่ามี การขับรถเกินระยะเวลาที่กำหนด หรือขับรถด้วยความเร็วสูง หรือเข้าเส้นทางเสี่ยงอันตรายสามารถแจ้งเตือนหรือสกัดได้ทันที และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการควบคุมตรวจสอบหรือส่งข้อมูลในหน่วยงานอื่น ๆ ในระดับพื้นที่ เช่น ตำรวจทางหลวง สำนักงานขนส่งแต่ละจังหวัด เป็นต้น
4. เสนอให้ขยายวงเงินความคุ้มครองประกันภัยอุบัติเหตุภาคสมัครใจ กลุ่มรถโดยสารขนาดใหญ่ (มาตรฐาน 1 และมาตรฐาน 4) โดยกำหนดเงื่อนไขวงเงิน เฉพาะการชดเชยเยียวยาผู้ประสบเหตุจากจำนวน 10 ล้านบาทต่อครั้ง เพิ่มเป็นจำนวน 30 ล้านบาทต่อครั้ง โดยไม่รวมค่าซ่อมแซมพาหนะที่ได้รับความเสียหาย เพื่อให้ครอบคลุมต่อความเสียหายเมื่อเกิดเหตุร้ายแรงและมีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก
5. รื้อหลักเกณฑ์และมาตรการการตรวจสภาพรถโดยสารสาธารณะทั้งระบบ โดยขอให้เข้มงวดกวัดขันและมีบทลงโทษขั้นเด็ดขาดกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ และให้มีระบบฐานข้อมูล (database) ออนไลน์ที่แสดงข้อมูลประวัติการตรวจสภาพรถโดยสาร โดยผู้บริโภคสามารถติดตามและตรวจสอบก่อนการเลือกใช้บริการอย่างสะดวกเข้าถึงได้ทางระบบสารสนเทศของกรมการขนส่งทางบก
6. ทบทวนมาตรฐานรถโดยสารสาธารณะทั้งระบบ กำหนดอายุการใช้งานรถโดยสารสาธารณะ อายุโครงแชสซีและตัวถังรถ การใช้อะไหล่ชิ้นส่วนรถ และการบังคับใช้เกณฑ์คุณสมบัติ ด้านการลุกไหม้การลามไฟของวัสดุที่ใช้ตกแต่งภายในรถโดยสารทุกคันทั้งประเภทประจำทางและไม่ประจำทาง รวมถึงการเพิ่มเครื่องมือตรวจสอบโครงสร้างภายในโดยเฉพาะจากการผูกกร่อนของสนิม ระบบเครื่องยนต์และระบบเบรกหรือระบบห้ามล้อให้เป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัย
7. เสนอให้พัฒนากฎหมาย กระบวนการทำงาน รวมถึงกระบวนการยุติธรรมที่ช่วยสร้างความเป็นธรรมและป้องปรามไม่ให้เกิดเหตุในลักษณะเดียวกันซ้ำอีก